❖ ቀሳውስት በቅዳሴ ጊዜ የሚያቀርቡት ኅብስት አማናዊ የክርስቶስ ሥጋ ወይኑም አማናዊ የክርስቶስ ደም ነው።

የማገናዘቢያ ጥቅሶች

ማር. 14:22-26፣ ዮሐ. 6:47-57፣ መዝ. 22:5፣ መዝ. 39:6፣ ሉቃስ 22:14-26፣ 1ኛቆሮ. 11:23-30፣ ት.ኢሳ. 6:6-7 /ምሳሌ/።

ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን

ትንሣኤ ሙታን፤ ነፍስና ሥጋ ተለያይተው ከኖሩ በኋላ እንደገና ተዋሕደው ከሞት በኋላ በነፍስና በሥጋ ሕይወት ማግኘት ማለት ነው።

የትንሣኤ አመሠራረት

ልዑለ ባሕርይ ፈጣሪያችን ኢየሱስ ክርስቶስ አልዓዛርን፣ የመበለቲቱን ልጅ፣ የኢያኢሮስን ልጅ ከሞት ካስነሳ በኋላ 3 መዓልትና 3 ሌሊት በከርሰ መቃብር አድሮ መቃብር ክፈቱልኝ መግነዝ ፍቱልኝ ሳይል ከሙታን ቀድሞ ተነሣ። በትንሣኤውም ትንሣኤያችንን ገለጠልን። ስለዚህ የትንሣኤ በኩር የትንሣኤ መሥራች እርሱ ነው። 1ኛቆሮ. 15:20-24፣ ዮሐ. 10:14-18፣ ዮሐ. 19:1-30፣ ማቴ. 27:47-53።

የትንሣኤ ሙታን አስፈላጊነት

ከሃያ ሁለቱ ሥነ ፍጥረት መካከል የትንሣኤ ሙታን ባለቤት ሰው ብቻ ነው። ለሰው ትንሣኤ ያስፈለገበት ምክንያት ሰው የተፈጠረው ነፍሱና ሥጋው ሳይለያይ በሕይወት ለመኖር እንጂ ለሞት አልነበረም። ነገር ግን በኃጢአት ምክንያት በራሱ ላይ ሞቱን በማምጣቱ ሞት የማይገባው አምላክ ሞቶ ከኃጢአት ፍርድ በማዳን ሞትን በማጥፋት በቀደመው ሕይወቱ እንዲኖር ለሰው ልጅ ትንሣኤ ሰጠው። 1ኛተሰ. 13:16፣ ዳን. 12:2።

ስለሚሥጢረ ትንሣኤ ሙታን የተነገሩ ትንቢቶች

ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ቀድም ብሎ በነቢያት ታውቆ ስለነበር ስለ ትንሣኤ ሙታን ብዙ የተነገሩ ትንቢቶች ነበሩ። ት.ኢሳ. 26:19፣ ዳን. 12:2። በሐዲስ ኪዳንም ስለትንሣኤ ሙታን በሰፊው ተነግሯል። ዮሐ. 5:28-29።

የምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን ምሳሌ

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌ

- በአቤል ሞት ሞታችን፤ በሄኖክ ዕርገት ትንሣኤያችን ታውቋል። ዘፍ. 4:8፣ ዘፍ. 5:24።
- አቤል ከሞቱ በኋላ ደሙ መናገሩ። ዘፍ. 4:10።
- ኖኅ በጥፋት ውሃ ጊዜ ወደ መርከብ መግባቱ ለመቀበራችን፣ መውጣቱ ለመነሣታችን ምሳሌ ነው። ዘፍ. 6:7-8።
- አብርሃምና ሣራ ካረጁ በኋላ ሙቀትና ልምላሜ አግኝተው ይስሐቅን ወልደዋል። ማርጀታቸው ለመሞታችን፣ ሙቀት ማግኘታቸው ነፍስ ቃል አእምሮ አግኝተን ለመነሳታችን ምሳሌ ነው። ዘፍ. 21:1-2።
- ይስሐቅ አባቱ በሕሊናው ከሰዋው በኋላ ከሞት መዳኑ የትንሣኤ ምሳሌ ነው። ዘፍ. 22።

- ያዕቆብና ዮሴፍ በመሞታቸው ጊዜ አጥንታቸው ከግብጽ ወደ ከነዓን እንዲወጣ ተናግረዋል፡፡ ግብጽ የመቃብር፣ ከነዓን የመንግሥተ ሰማያት ምሳሌ ናት፡፡ ዮሴፍና ያዕቆብ አውጡት ማለታቸው ትንሣኤ ሙታንን ለመግለጽ ሲሉ ነው፡፡ ዘፍ. 47:29-31፣ ዘፍ. 50:24፡፡

የአሮን በትር ቀድሞ በልምላሜ መኖሯ በሕይወት ሥጋ ለመኖራችን ኋላ መድረቋ ለመሞታችን ዳግመኛ መለምለሟ ደግሞ የትንሣኤያችን ምሳሌ ነው፡፡ ዘኁ 17:11፡፡

<u>የሥነ ፍጥረት ምሳሌ</u>

<u>ፀሐይ</u>፡- ከምሥራቅ መውጣቷ ለመወለዳችን፣ ወደ ምዕራብ መሄዷ በዚህ ዓለም ለመኖራችን በምዕራብ መግባቷ ለመሞታችን ዘራ በምሥራቅ መውጣቷ የትንሣኤያችን ምሳሌ ነው፡፡

ጨረቃ፡- መወለዷ ለመወለዳችን፣ ማደጓ ለማደጋችን፣ ጠፊ መሆኗ ለመሞታችን ደግሞ መወለዷ የትንሣኤያችን ምሳሌ ነው፡፡

<u>እህል</u>፡- ምሳሌ ስንዴ መዘራቱ ለመቀበራችን መብቀሉ ለመነሣታችን ምሳሌ ነው፡፡

<u>ሐኩራ</u>፡- የትል ዓይነት ሲሆን በሚሞትበት ጊዜ ራሱን ከጉድፍ ውስጥ አስገብቶ ይቀብረውና ከራሱ ከበሰበሰ በኋላ እንደገና ሕያው ሆኖ ይነሳል፡፡

<u>ፊልፊል</u>፡- በተወለደ በሰባተኛው ወሩ ይሞታል፤ እንደገናም ሕያው ሆኖ ይነሳል፡፡

<u>ፀጉር</u>፡- እየላጩት ያድጋል፤ ጥፍር እየተቆረጡት ይተካል ይህም የትንሣኤ ሙታን ምሳሌ ነው፡፡

<u>የሙታን አነሳስ እንዴት ነው?</u>

- የሞትህ ተነስ የሚል አዋጅ በመላእክት አለቃ በቅዱስ ሚካኤል ይታወጃል፡፡ 1ኛተሰ. 4:16፡፡
- የመጀመሪያው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ አውሬ የበላው፣ ነፍስ የተለየው ያሰቀው የደቀቀው ሁሉ ራሱ በፈረሰበት ቦታ ላይ ይሰበሰባል፡፡ ያዕቆብ ዘሥሩግ ቁ 9:11፡፡
- ሁለተኛው ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ አጥንትና ሥጋ ተዋሕደው ሳይንቀሳቀሱ ትኩስ በድን ይሆናሉ፡፡ አጥንቶች ጅማቶች ከሥጋና ከደም ጋር ይያያዛሉ፡፡ እስከኑሱ ያለመንቀሳቀስ ፍጹም በድን ይሆናሉ፡፡
- ሦስተኛ ረቂቅ ነጋሪት ሲመታ በአካል በምትናገርበት አንደበት ቁጥራቸውና ሰውነታቸው ሳይጎድል ወንድ የሠላሳ ዓመት ጎረምሣ፣ ሴት የአሥራ አምስት ዓመት ቆንጆ ሆነው በጎም ሆነ ክፋ ሥራቸውን ይዘው ይነሳሉ፡፡ ጌታ እንደተናገረው በጎቹን በቀኝ ፍየሎችን በግራ ያቆማል፡፡ ማቴ. 25:31-46፡፡

<u>ጻድቃን በበግ ኃጥአን በፍየል የተመሰሉት ለምንድን ነው?</u>

- በጎች በዘመነ ኦሪት ለመስዋዕት ይቀርቡ ነበር፡፡ የጻድቃን ጸሎትም በየጊዜው ከእግዚአብሔር ዘንድ ይደርሳል፡፡ ፍየሎች ግን ለመስዋዕት አይቀርቡም ነበር፡፡ ቢቀርቡም በውጭ እንጂ ውስጥ አይገቡም፡፡ የኃጥአንም ጸሎት በከንቱ ውዳሴ ቢቀር እንጂ ከእግዚአብሔር ዘንድ አይደርስም፡፡
- በጎች በደጋ እንጂ በቆላ አይኖሩም፤ ጻድቃንም በመከራ ሥጋ እንጂ በተድላ በደስታ አይኖሩም፡፡ ፍየሎች ግን በቆላ እንጂ በደጋ አይኖሩም፡፡ ኃጥአን በተድላ ሥጋ እንጂ በመከራ ሥጋ አይኖሩም፡፡
- የበግ ሥጋ ይጣፍጣል፤ ደዌ አይቀሰቅስም የጻድቃን ጸሎት በሰውና በእግዚአብሔር ዘንድ የተሰማ ነው፡፡

- በጎች እረኛቸው ባስማራቸው ቦታ ረግተው ይውላሉ፡፡ ጻድቃንም እረኛቸው ኢየሱስ ክርስቶስ ባስተማራቸው ምግባር ሃይማኖት ጸንተው ይኖራሉ፡፡ ፍየሎች ግን እረኛቸው ባስማራቸው ቦታ ጸንተው አይቆዩም፤ ኃጥአንም እረኛቸው ባስማራቸው በምግባርና በሃይማኖት ጸንተው አይቆዩም፡፡
- በጎች ጥሩ ሣር ካገኙ ተስማምተው ይበላሉ፤ ጻድቃንም ያለቻቸውን /ያገኙትን ከወንድሞቻቸው ጋር ተካፍለው ተስማምተው ይበሉታል፡፡ ፍየሎች ግን ብዙ ሣር ብዙ ቅጠል ቢያገኙም ተስማምተው አይበሉም፤ ሲዋጉ ሲያጉረመርሙ ይውላሉ፡፡ ኃጥአንም የሚበላ የሚጠጣ ሞልቶ ተስማምተን እንብላም ብለው ሲጋደሉ ይኖራሉ፡፡
- የበጎች ላታቸው የወረደ ኀፍረተ ሥጋቸውም የተሰወረ ነው፤ የጻድቃንም ጸሎት በሰው ዘንድ ስውር ነው፡፡ ኃጢአትንም ቢሰሩ ዕለቱን በንስሐ ያጠፉታል፡፡ ፍየሎች ግን ላታቸው የተሰቀለ ኀፍረታቸው የተገለጠ ነው፤ የኃጥአንም ምግባር ለሁሉ ግልጽ ነው፡፡ ኃጢአት በሠሩ ጊዜ በንስሐ እናጥፋው አይሉም፡፡
- በጎች አቆልቁለው እንጂ አሻቅበው አያዩም፤ ጻድቃንም ሞትን ገሃነመ እሳትን ያስባሉ እንጂ እንሽም እንሽሰም አይሉም፡፡ ፍየሎች ግን አሻቅበው ነው የሚያዩት ኃጥአንም እንሽም እንሽሰም እንጂ ሞትን ገሃነመ እሳትን አያስቡም፡፡
- ከበጎች አንደኛውን አውሬ ተኩላ ቢነጥቀው የቀሩት በረው በዱር ይገባሉ፡፡ ጻድቃንም ከእነርሱ አንዱን ሞት ነጥቆ በወሰደው ጊዜ ነገም የነሱ ተራ እንደሆነ ተረድተው ሰንቃችንን እንሻ በማለት መንነው ግርማ ሌሊት፣ ድምጸ አራዊትን፣ ፀብአ አጋንንትን ችለው ታግሰው ይኖራሉ፡፡ ከፍየሎች ግን ከመካከላቸው አውሬ ነብር አንዷን ቢወስድ ለጊዜው የቀሩት ይሸሻሉ ነገር ግን ተመልሰው ይሰበሰባሉ፡፡ ኃጥአንም ከመካከላቸው አንዱ በሞት ቢለይ ለጊዜው የሐዘን ልብስ ይለብሳሉ ብዙም ሳይቆዩ ሚስቱን ሃብቱን ርስቱን ይወርሳሉ፡፡

<u>ጻድቃን በቀኝ ኃጥአን በግራ መቆማቸው ስለምንድን ነው?</u>

- ቀኝ ፈጣን ነው፤ ጻድቃንም ምግባር በሃይማኖት ለመሥራት ፈጣኖች ናቸው፡፡
- ቀኝ ብርቱ ነው፤ ጻድቃንም ምግባር በሃይማኖት ለመሥራት ብርቱዎች ናቸው፡፡
- ቀኝ ቅን ነው፤ ጻድቃንም ምግባር ሃይማኖት ለመሥራት ቅኖች ናቸው፡፡

ኃጥአን በግራ የሚቆሙበት ምሳሌ፡-

- ግራ ጠማማ ነው፤ ኃጥአንም ምግባር ሃይማኖት ለመሥራት ጠማማ ናቸው፡፡
- ግራ ዳተኛ ነው፤ ኃጥአንም ምግባር ሃይማኖትን ለመሥራት ዳተኞች ናቸው፡፡
- ግራ ሰነፍ ነው፤ ኃጥአንም ምግባር ሃይማኖትን ለመሥራት ሰነፎች ናቸው፡፡

<u>የትንሣኤ ሙታን የሚሆነው መቼ ነው?</u>

ጌታችን የሚመጣበት ጊዜና ዘመኑ አይታወቅም፡፡ ማቴ. 24፡44፡፡ ዕለቱ ግን ዓለም የተፈጠረበት ጌታችን ሰው የሆነበት ከሞት የተነሳበት እሁድ ነው፡፡

<u>የጌታ አመጣጥ እንዴት ነው?</u>

እልፍ አእላፍ መላእክትን አስከትሎ፣ ሰማይ በመብረቅ እየታረሰ፣ ብርሃን ከጽንፍ እስከ ጽንፍ ሞልቶ፣ የተሰቀለበት መስቀል እያበራ፣ የተቸነከረበትን ጦር አስይዞ፣ ደሙን እያንጠፈጠፈ ይመጣል፡፡ ማር. 24፡31፣ ራዕይ 1፡7፡፡ አመጣጡ እንደቀድሞ የዮሴፍ ልጅ ተብሎ ከአይሁድ መከራ

ለመቀበል መስቀል ለመሸከም አይደለም፤ መምጣቱ በሕያዋንና በሙታን ላይ ሊፈርድ ነው። መዝ. 49:2-3።

ሕያዋንና ሙታን የሚባሉት እነማን ናቸው?

<u>ሕያዋን</u>፣ የሚባሉት ጻድቃን ናቸው። ጻድቃን በዚህች ምድር ላይ በወዲያኛው ዓለም ላይ ሕያው የሚያሰኛቸው ሃይማኖት ምግባር ጠብቀው ተገኝተዋልና።

<u>ሙታን</u>፣ ኃጥአን ሙታን /ምውታን/ ይባላሉ። በዚህች ምድር ላይ በወዲያኛው ዓለም ላይም ሙት የሚሆኑበትን ሥራ ሠርተዋልና።

ማጠቃለያ

- ⌘ በትንሣኤ ሙታን የቅዱሳን ዋጋ በከንቱ አይቀርም፤ ኃጥአንም የሥራቸውን ደመወዝ አይነፍጋቸውም። ራዕይ 22:12።
- ⌘ በትንሣኤ ሙታን ጻድቃን እና ኃጥአን በስህተት ተቀላቅለው አይነሱም።
- ⌘ በትንሣኤ ሙታን አውሬ የበላቸው ሰዎች ከአውሬው ሥጋነት የተለወጡ ቢሆንም ሥጋቸው ከአውሬ ተለይቶ ይነሳሉ።
- ⌘ በትንሣኤ ዘለዓለማዊ ፍርድ አለ። ራዕይ 17፣ ማቴ 25:31-33፣ ራዕይ 20:12-13፣ ዳን 12:2።

<u>የማገናዘቢያ ጥቅሶች</u>

ዘፍ. 1:26፣ 1ኛቆር. 15:6፣ ሃዕ. 2:26፣ 1ኛጴጥ. 3:19፣ የሐዋ.ሥራ 7:59፣ ዘፍ.35:16፣ ኢዮብ 7:9-10፣ 2ኛተሰ. 2:4፣ ኢዮብ 14:12-14፣ ማቴ. 10:28፣ ዮሐ. 12:32።

<u>ዋቢ መጻሕፍት</u>

- ሥርወ ሃይማኖት
- ፍሬ ሃይማኖት
- መርሐ ጽድቅ ባሕለ ሃይማኖት
- ምሥጢረ ሥላሴ
- ኮከሃ ሃይማኖት
- ነገረ ሃይማኖት
- ሃይማኖተ አበው
- መዝገበ ሃይማኖት
- ዓምደ ሃይማኖት
- ፍኖተ ጽድቅ

<u>ነገረ ማርያም</u>

<u>የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ስም /ስመ ድንግል ማርያም/</u>

«ማርያም» የሚለው ቃል በዕብራይስጥ «ማሪሃም» ሲሆን ትርጉሙም እመብዙኃን የብዙኃን እናት ማለት ነው።

ሀ. ማርያም ማለት መርሕ ለመንግሥተ ሰማይ ወደ መንግሥተ ሰማያት መርታ የምታስገባ ማለት ነው። በአዳም ምክንያት የተዘጋው የገነት በር የተከፈተባት የጽድቅ መክፈቻ ናትና ወደ መንግሥተ ሰማያት መርታ የምታስገባ ትባላለች። ስለዚህ ምክንያት የእርሷን እናትነትና አማላጅነት መመኪያ ሳያደርግ ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት የሚቻለው የለም።